

1

Yatay Analiz Teknikleri

Amaçlarımız

Bu üniteyi tamamladıktan sonra;

- İşletmelerin finansal durumu olarak ifade ettiğimiz; varlık, kaynak ve varlık kaynak ilişkisindeki zaman içindeki değişimleri belirlemek
- Gelir tablosunda faaliyet sonuçlarını zaman içerisindeki değişimlerini tespit etmek
- Finansal durum ve faaliyet sonuçlarındaki değişimleri yorumlayarak finansal durum ve faaliyet sonuçlarının geleceğini belirlemek
- İşletmelerin faaliyetlerini sürdürmesi, borçlarını ödeyebilmesi, varlıklarını verimli kullanabilmesi ve karlılığını etkileyen değişkenleri tespit ederek bunların gelecekteki davranışlarına yönelik yorumlar yapabilme
- Yatay analiz teknikleri sonucu üretilen bilgilerin işletme ilgililileri tarafından alınacak kararlarda kullanılmasına yönelik

bilgi ve becerilere sahip olabilirsiniz.

Anahtar Kavramlar

- Dinamik analiz teknikleri
- Trend analizi tekniği
- Karşılaştırmalı tablolar analiz teknikleri
- Yatay analiz teknikleri

İçindekiler

- ❖ Giriş

Ünite Adı

Yatay Analiz Teknikleri

GİRİŞ

İşletmelerin finansal durumu olarak; sahip oldukları varlıklar, kaynaklar ve varlıklarla kaynaklar arasındaki finansman ilişkilerinin gelişimi, faaliyet sonuçları olarak hasılat, maliyet ve bunun sonucunda oluşan kar ve zararın gelişimi bilgi kullanıcılarının kararlarında önemli veriler olarak kullanılmaktadır. Mevcut durumu ile bilanço işletmelerin belirli bir andaki finansal durumunu gösterdiğinden finansal durumdaki değişimleri içermez.

Yatay analiz teknikleri bir işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçlarındaki değişimlerin zamana dayalı belirlenmesi ve bu değişimlerin gelecekteki finansal durum ve faaliyet sonuçlarına etkilerini yorumlanmasına olanak sağlar. Finansal tablolar analizinde yatay analiz tekniği olarak iki teknikten bahsedebiliriz. Bunlar karşılaştırmalı tablolar analizi ve trend analizi tekniğidir. Trend analizi eğilim yüzdeleri olarak da adlandırılmaktadır.

Bu üniteye öncelikle karşılaştırmalı tablolar analiz tekniği genel bilgiler tekniğinin mali tablolara uygulanışı ve yorumlar olarak incelenecektir. İkinci kısımda trend analizi tekniği benzer başlıklarla ele alınacaktır.

Bu üniteye başlamadan önce aşağıdaki konularda bilgi sahibi olmak son derece önem taşır.

Bilançoda önemli kalemler olarak nitelendirdiğimiz; Hazır değerler, Ticari Alacaklar, Stoklar, Maddi Duran Varlıklar, Mali Borçlar Ticari Borçlar Öz kaynaklar, Ödenmiş Sermaye gibi kalemlerin anlam ve önemi

Gelir Tablosunda Önemli Kalemler olarak; Brüt satış Karı, Faaliyet karı, Olağan Kar, Dönem Karı, Dönem net Karı kalemlerinin anlamı ve nasıl hesaplandığı,

Net Çalışma sermayesi, Borç ödeme yeteneği, Günlük Faaliyetleri sürdürme yeteneği

Bir işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçları üzerinde etkili olan işlemler ve bunların sonuçları.

KARŞILAŞTIRMALI TABLOLAR ANALİZ TEKNİĞİ

Genel Bilgiler

Karşılaştırmalı tablolar analiz tekniğinin amacı, bir işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçlarını etkileyen değişimlerin gelecekte de devam edeceği varsayımından hareketle, değişimlerin işletmenin gelecekteki mali durumu ve faaliyet sonuçlarında yaratacağı gelişmeleri belirlemektir.

Tekniğin uygulanması için gerekli olan bilgiler şunlardır:

- İki yıla ait bilançolar
- İki yıla ait gelir tabloları

Analiz tekniğinde bilançolar kendi aralarında yıllar itibarıyla ve gelir tabloları da kendi aralarında yıllar itibarıyla karşılaştırılır.

Karşılaştırmalı tablolar analiz tekniği genellikle iki yıla uygulanır. Bazen 2 yıldan daha fazla döneme de uygulandığı görülmektedir. Bu durumda karşılaştırmalar ya yıldan yıla ya da başlangıç yılı baz kabul edilerek baz yıla göre yapılır. Ancak baz yıla göre analiz trend analizin de daha anlamlı sonuçlar ortaya koyduğundan karşılaştırmalı tablolar analizinde iki yıl tercih edilir.

Finansal tabloların analize hazır duruma getirilmesi için bazı işlemler yapılır. Bu işlemlerden bazıları şöyledir:

- Bilanço ve gelir tablosunda yer alan rakamlar uzun ve küsüratlı olabilir. Rakamların yuvarlanması hesaplamaları kolaylaştıracaktır.
- Ele alınan her iki yılda da rakamı olmayan kalemler çıkarılır.

Karşılaştırmalı tablolar analizi tekniğinde karşılaştırmalı bilançoların ve gelir tablolarının hazırlanması birbirine benzemektedir. Bir birini izleyen iki yılın karşılaştırması şeklinde yapılan analizde 5 sütun açılmaktadır. 1. Sütun da kalemler yer alır. 2. ve 3. Sütunlarda ele alınan yılların rakamları yer alır. 4. Sütunda değişimin büyüklüğü rakamsal olarak hesaplanır. 5. Sütunda değişimin hızını belirlemek için değişim yüzdesi hesaplanır. Hesaplamalar 4. ve 5. Sütunda yapılmaktadır.

Değişimin büyüklüğünü hesaplamak için ele alınan kalemin 2.yıldaki tutarında 1.yılın tutarı çıkarılır. Değişimler azalış ve artış olarak belirlenir. Tabloda (+) artışı, (-) azalışı ifade etmektedir.

Değişim hızı ifade eden yüzdeler ise; artış ya da azalık olarak belirlenen farkın 100 ile çarpılarak ilk yıl tutarına bölünmesi suretiyle bulunur. Bu ifademizi aşağıdaki şekilde ifade edebiliriz.

$$\text{Fark} = \text{Ele Alınan kalemin 2.Yıldaki değeri} - \text{Ele Alınan kalemin 1. Yıldaki değeri}$$

$$\text{Fark} \times 100$$

$$\text{Yüzde Değişim} = \frac{\text{Fark} \times 100}{\text{Ele alınan kalemin 1.yıldaki değeri}}$$

$$\text{Ele alınan kalemin 1.yıldaki değeri}$$

Karşılatırmalı Tabloların Örnek Bir İşletmede Uygulanması

A İşletmesi 31.12.2009-31.12.2010 Yılları Karşılatırmalı Bilançoları

KALEMLER	31.12.2009	31.12.2010	+ - FARK	%FARK
VARLIKLAR				
Dönen Varlıklar	91.699.517	96.003.231	+4.303.714	+6
Nakit ve Nakit Benzerleri	30.006.697	9.746.415	-20.260.282	-68
Ticari Alacaklar	27.770.311	40.170.455	+12.400.144	+45
İlişkili Taraflardan Alacaklar	683.770	462.120	-221.650	-32
Diğer Ticari alacaklar	27.086.541	39.708.335	+12.621.794	+47
Diğer Alacaklar	202.267	304.476	+102.209	+51
Stoklar	30.327.378	41.827.595	+11.500.217	+38
Diğer Dönen Varlıklar	3.392.864	3.954.290	+561.426	+17
DURAN VARLIKLAR	222.918.753	223.782.766	+864.013	+0.4
Diğer Alacaklar	49.074	147.846	+98.772	+201
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar	44.075	445.967	+401.892	+912
Finansal Yatırımlar	1.529.802	2	-1.529.800	-100
Maddi Duran Varlıklar	219.638.585	218.967.168	-671.417	-0.3
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	334.890	2.949.591	+2.614.701	+781
Ertelenmiş Vergi Varlığı	800.197	1.262.279	+462.082	+58
Diğer Duran Varlıklar	521.500	9.913	-511.587	-98
TOPLAM VARLIKLAR	314.618.270	319.785.997	+5.167.727	+2

KAYNAKLAR				
Kısa Vadeli Yükümlülükler	129.643.640	42.237.072	-87.406.568	-67
Finansal Borçlar	109.000.000	--	-109.000.000	-100
Ticari Borçlar	17.101.134	38.144.019	+21.042.885	+123
İlişkili Taraflara Borçlar	8.628.273	10.954.574	+2.326.301	+27
Diğer Ticari Borçlar	8.472.861	27.189.445	+18.716.584	+221
Diğer Borçlar	1.485.704	1.502.060	+16.356	+1
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	--	--	--	--
Borç Karşılıkları	929.020	1.864.211	+935.191	+101
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	1.127.782	726.782	-401.000	-36
Uzun Vadeli Yükümlülükler	8.704.034	10.164.923	+1.460.889	+17
Borç Karşılıkları	1.193.250	1.397.405	+204.155	+17
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar	3.577.220	3.256.406	-320.814	-9
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	3.933.388	5.510.523	+1.577.135	+40
Diğer Yükümlülükler	175	589	+414	+237
Özkaynaklar	176.270.596	267.384.002	+91.113.406	+52
Ödenmiş Sermaye	1.494.990	131.559.120	+130.064.130	+8700
Sermaye Enflasyon Düzeltmesi Farkları	58.059.796	39.080.543	-18.979.253	-33
Hisse Senetleri İhraç Primleri	--	7.759.708	+7.759.708	0
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	3.409.459	3.409.459	0	0
Geçmiş Yıllar Karları	120.652.683	82.950.934	-37.701.749	-31
Net Dönem Karı/Zararı	-7.346.332	2.624.238	+9.970.570	-136
TOPLAM KAYNAKLAR	314.618.270	319.785.997	+5.167.727	+2

A İşletmesi 01.01.2009-31.12.2009 - 01.01.2010-31.12.2010 Dönemleri Karşılaştırmalı Gelir Tabloları

KALEMLER	31 Aralık 2009	31 Aralık 2010	+MUTLAK - FARK	% FARK
ESAS FAALİYETLER				
Satış Gelirleri	153.953.334	241.913.125	87.959.791	57
Satışların Maliyeti(-)	(131.804.068)	(207.536.130)	75.732.062	57
Brüt Kar	22.149.266	34.376.995	12.227.729	55
Pazarlama Satış Ve Dağıtım Giderleri(-)	(10.648.889)	(15.978.946)	5.330.057	50
Genel Yönetim Giderleri(-)	(11.397.590)	(13.375.874)	1.978.284	17
Diğer Faaliyet Gelirleri	2.962.729	3.009.145	46.416	1
Diğer Faaliyet Giderleri(-)	(754.922)	(294.795)	-460.127	-61
Faaliyet Karı	2.310.594	7.736.525	5.425.931	235
Özkaynak Yön. Göre Değ. Yatırımların Karlarındaki Dağılımı	(12.019)	(1.115.668)	1.103.649	9.183
Finansal Gelirler	3.470.874	1.677.635	-1.793.239	-52
Finansal Giderler(-)	(15.116.988)	(4.559.203)	-10.557.785	-70
Vergi Öncesi Kar/(Zarar)	(9.347.539)	3.739.290	13.086.829	140
Vergi Gideri	2.001.206	(1.115.052)	-3.116.258	-156
Sürdürülen Faaliyetler Dönem Karı/(Zararı)	(7.346.332)	2.624.238	9.970.570	
Net Dönem Karı/(Zararı)	(7.346.332)	2.624.238	9.970.570	

A İŞLETMESİNİN BİLANÇO VE GELİR TABLOSUNDAN ÖRNEK HESAPLAMALAR

	31.12.2009	31.12.2010	Mutlak Fark	% Fark
Nakit ve Nakit Benzerleri	30.006.697	9.746.415	-20.260.282	-68

$$\text{Mutlak Fark} = 9.746.415 - 30.006.697 = -20.260.282$$

$$\% \text{ Değişim} = (20.260.282 * 100) / 9.746.415 = -\%68$$

	31.12.2009	31.12.2010	Mutlak Fark	% Fark
Ticari Alacaklar	27.770.311	40.170.455	+12.400.144	+45

$$\text{Mutlak Fark} = 40.170.455 - 27.770.311 = 12.400.144$$

$$\% \text{ Fark} = (12.400.144 * 100) / 27.770.311 = \%45$$

	31.12.2009	31.12.2010	Mutlak Fark	% Fark
Net Dönem Karı/(Zararı)	(7.346.332)	2.624.238	9.970.570	-

$$\text{Mutlak Fark} = 2.624.238 - (-7.346.332) = 9.970.570$$

Parantez içindeki rakam zararı ifade ettiğinden işletme birinci yıldan ikinci yıla geçerken kar elde ettiği için , mutlak fark toplanarak bulunur. Yüzdesi anlamlı çıkmayacağı için hesaplanmaz.

	31.12.2009	31.12.2010	Mutlak Fark	% Fark
Finansal Borçlar	109.000.000	--	-109.000.000	-100

$$\text{Mutlak Fark} = (0 - 109.000.000) = - 109.000.000$$

Cari dönemde rakam olmadığından dolayı yüzdesel fark eksi % 100'dür.

	31.12.2009	31.12.2010	Mutlak Fark	% Fark
Hisse Senetleri İhraç Primleri	--	7.759.708	+7.759.708	Hesaplanmaz

$$\text{Mutlak Fark} = (7.759.708 - 0) = 7.759.708$$

Cari dönemde rakam olup önceki dönemde rakam olmadığından dolayı yüzdesel fark hesaplanmaz.

	31.12.2009	31.12.2010	Mutlak Fark	% Fark
Ödenmiş Sermaye	1.494.990	131.559.120	+130.064.130	+ 8700

Mutlak Fark = 131.559.120 – 1.494.990 = **130.064.130**

% Değişim = (130.064.130*100) / 1.494.990 = **%8700**

Ödenmiş Sermayeyi Yorumla

A işletmesinin ödenmiş sermaye kalemi

Stoklar, maddi duran varlıklar ve brüt satış karındaki mutlak ve yüzdesel değişimi de siz hesaplayınız.

Karşılaştırmalı Tablolar Analizinde Yorum Esasları

Karşılaştırmalı tablolar analizinde geçmişte devam eden bir durumun gelecekte süreceği varsayımından hareketle değişimin ve buna bağlı olarak gelişimin yorumu esastır. Yorum da, “Öncelikli hangi kalemlerin yorumlanması gerekir?” sorusunun yanıtı önemlidir. Öncelikle bilançoda ve gelir tablosunda dikkat çekici bir tutar ve yüzde de değişim gösteren kalemler ele alınır. Daha sonra işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçlarını etkileyecek kalemlerdeki değişim yorumlanır.

İşletmenin mali durumuyla ilgili kalemler olarak;

Hazır değerler, ticari alacaklar, stoklar, maddi duran varlıklar, mali borçlar, sermaye kalemlerindeki değişimler yorumlanır.

Kalem etkileşimlerinin mali duruma ve faaliyet sonuçlarına etkisi olarak kalemler arasındaki değişimlerin etkileşimi yorumlanır. Örneğin, net çalışma sermayesindeki değişimin ortaya konması bakımından dönen varlıklar, kısa vadeli yabancı kaynaklar, kapasitesinin kullanılması bakımından maddi duran varlıklar, satışlar ve borç ödeme gücü bakımından toplam borçlar, öz kaynaklar kalemleri birlikte yorumlanabilir.

Faaliyet sonuçları bakımından gelir tablosundan brüt satış karı, olağan kar, dönem net karı kalemlerinin yorumlanması gerekir.

Yorum tamamen analistin; işletme, sektör, mali tablolar ile ilgili bilgi birikimine bağlıdır. Yorumu belirli bir kalıba sokmamakta yarar vardır. Ancak öğrencilerimizin öğrenmesi bakımından karşılaştırmalı tablolar analizinde yorum birbirini izleyen beş aşamada yapılır. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

i. Değişimin Belirlenmesi

Birinci aşamada ele alınan kalemlerdeki mutlak ve yüzde değişim belirlenir. Ele alınan kalemin hem mutlak hem de yüzde değişimine birlikte değinilir. Mutlak olarak küçük olan bir değişim yüzde olarak büyük olabilir.

ii. Değişimin Nedenlerinin Belirlenmesi

İkinci aşama değişimin nedenlerinin belirlenmesidir. Burada şöyle bir genelleme yapmakla birlikte kalemin özelliğini dikkate almak gerekir. Ele alınan bir aktif kalem ise artışının nedeni aktiflerdeki azalış,

pasiflerdeki artıştır. (Ele alınan kalem ile ilişkisi olmak koşuluyla, örneğin hazır değerlerdeki artışın nedeni ticari alacaklardaki azalma mali borçlardaki artış olabilir. Ticari borçlardaki artış, hazır değerlerin artış nedeni olamaz, çünkü ticari borçlardaki artış mal veya hammadde ile ilgilidir.)

Ele alınan aktif kalemdaki azalma ise, aktiflerdeki artış ve pasiflerdeki azalış değişimine neden olabilir.

Ele alınan bir pasif kalemdaki artışın nedenleri pasiflerdeki azalış aktiflerdeki artış olabilir. Azalış için tersi söylenebilir.

Gelir tablosunda ele alınan kalemlerde değişimin nedeni kendisinden önceki kalemlerdir. Örneğin brüt satış karındaki artışın nedeni, satışlardaki artış veya satılan malın maliyetindeki azalıştır.

iii. Değişimin Nedenlerine Bağlı Olmaksızın Ortaya Çıkardığı Sonucun Belirlenmesi

Bu aşamada ele alınan kalemdaki artışın veya azalışın kalemin özelliği de dikkate alınarak mali durum ve faaliyet sonuçları bakımından ne anlam taşıdığı belirlenir ve olumlu ya da olumsuz olduğu vurgulanır.

Örneğin hazır değerlerdeki artış gerek vadesi gelen borçların ödenmesi gerekse günlük faaliyetlerin yürütülmesi bakımından olumludur ya da maddi duran varlıklardaki artış işletmenin kapasitesini artırması bakımından olumludur ya da, brüt satış karındaki azalma işletmenin esas faaliyetinin sonucu olarak olumlu değildir.

iv. Neden – Sonuç İlişkisinin Kurulması

Bu aşamada, 2. aşamadaki nedenler ile oluşan sonuç karşılaştırılır. Beklenen nedenlere bağlı olarak gelişen sonuçlar işletmenin lehine diğerleri aleyhine yorumlanır. Örneğin, hazır değerlerin artış göstermesi sonuç bakımından olumludur. Ancak dönen varlıkların kendi içindeki dönüşümü olarak alacakların tahsil edilmesi olumlu bir neden – sonuç ilişkisi iken, mali borçlar nedeniyle artması olumlu bir neden sonuç ilişkisi değildir. Hazır değerlerin atıl kalmasına neden olur. Bir başka örnek olarak da, alacakların satışlara koşut artması olumlu bir neden – sonuç ilişkisi iken alacakların satışlardan daha çok artış göstermesi alacakların tahsilinde sorunlar yaşandığı anlamına geldiğinden olumlu bir neden sonuç ilişkisi olarak yorumlanmaz.

v. Neden–Sonuç İlişkisine Bağlı Olarak Gelecekteki Beklentinin Belirlenmesi

Son aşamada gelişmelerin gelecekteki boyutları tahmin edilir. Örneğin, hazır değerlerin mali borçlarla artması eldeki nakdin atıl olduğu anlamına gelir ve işletme gelecekte borçlarını ödemede zorluk çekebilir ya da alacakların satışlardaki artış tutarından ve yüzdesinden fazla artış göstermesi, işletmenin gelecek faaliyetlerinden nakit yaratmada ve dolayısıyla borç ödemede zorlanacağı, şüpheli alacaklar nedeniyle bazı giderlere katlanacağı tahmin edilir.

Örnek Tablodan Bilanço Kalemlerinin Yorumu

a) Hazır Değerler (Nakit ve Benzerleri)

A İşletmesinin Hazır Değerler kalemi 2010 yılında 2009 yılına göre mutlak olarak 20.260.282 ve %68 azalış göstermiştir. Bu azalışın nedenleri kısa vadeli finansal borçlardaki azalıştır. Bir imalat işletmesinde hazır değerlerin azalması gerek günlük faaliyetlerin gerektirdiği nakdin karşılanması, gerekse kısa vadeli borçların ödenmesi bakımından olumlu bir sonuç değildir.

Ancak işletmenin, kısa vadeli banka kredilerinin tamamını ödemesinden dolayı, hazır değerlerin azalması, gelecekte hem faiz yükünden kurtulma hem de nakit borç ödeme baskısının azalması nedeniyle işletmenin lehine yorumlanır.

Hazır değerlerin azalış göstermesi gelecekte günlük faaliyetlerin karşılanması ve borç ödeme bakımından sorun yaratmayacaktır.

b) Ticari Alacaklar

A İşletmesinin Ticari Alacaklar kalemi 2010 yılında 2009 yılına göre mutlak olarak 12.400.144 TL ve %45'lik artış göstermiştir. Bu artışın nedeni satış gelirlerindeki artıştır.

Bir imalat işletmesinde ticari alacakların üçüncü kişilere bağlı kalması, hem de gelecekte tahsilat sorunları yaratacağından olumlu bir sonuç değildir.

Ancak işletmenin satış gelirlerindeki artışın hem mutlak hem de yüzde olarak ticari alacaklardan yüksek olması; ele alınan dönemlerde kredili satışlar, satış gelirlerini olumlu yönde etkilemiştir. Ayrıca şüpheli ticari alacakların bulunmaması, alacakların tahsilinde sorun olmadığını göstermektedir. Her iki durum gelecekte alacakların artışının işletmenin günlük faaliyetlerini sürdürmesinde sorun yaratmaması bakımından işletmenin lehine yorumlanır.

Örnek Tablodan Gelir Tablosu Kalemlerinin Yorumu

a) Brüt Satış Karı

A İşletmesinin Brüt Satış Karı kalemi 2010 yılında 2009 yılına göre mutlak olarak 12.227.727 TL ve %55'lik artış göstermiştir. Bu artışın nedeni satış gelirlerindeki artıştır.

Bir imalat işletmesinde üretim faaliyetlerinin sonucu olarak brüt satış karındaki artış hızının satış gelirlerindeki artış hızına yakın olması istenen bir durumdur. İşletme satışlarını artırırken bu artış aynı oranda brüt satış karına yansımaktadır. İşletmenin lehine yorumlanır.

b) Dönem Net Karı

A İşletmesinin dönem net karı kalemi 2010 yılında 2011 yılına göre mutlak olarak 9.970.570 TL'lik artış göstermiştir. Bu artış 7.346.332 liralık zarardan 2.624.238 lira kara geçerek sağlanmıştır. Başka bir ifade ile işletme dönem net zararından dönem net karına geçmiştir. Dönem net karındaki artışın nedenleri, brüt satış karındaki artış ile finansman giderlerindeki azalıştır.

Bir imalat işletmesinde, tüm faaliyetlerin sonucu olarak dönem net karındaki artış olumlu bir sonuçtur. Dönem net karındaki artışa ana faaliyet karı olarak brüt satış karının katkı sağlaması ve finansman giderlerinin önemli ölçüde azalmasıyla işletmenin zarardan kara geçmesi istenilen bir durumdur. İlk yıl kısa vadeli banka kredilerinin yüksek olması finansman giderlerinin de yüksek çıkmasına neden olmuş ve işletme dönemi zararla kapatmıştır. İkinci özellikte kısa vadeli banka kredilerinin tamamının ödenmesi finansman giderlerini önemli ölçüde azaltmış ve dönem net karını artırmıştır. Her iki neden de dönem net

karının artmasında istenilen nedenler olması bakımından dönem net karının artışı işletmenin lehine yorumlanır.

Dönem net karının artış göstermesi öncelikle işletmenin kaynak yapısını otofinans kaynağı olarak olumlu yönde etkileyecektir. Ayrıca artan kardan ortaklar başta olmak üzere kardan pay alanlara kar dağıtma olanağı sağlayacağından bu artış lehte yorumlanır.

Kalem Etkileşimlerinin Yarattığı Faktörlerdeki

Değişmelerin İncelenmesi

Dönen Varlıklar – Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

	31.12.2009	31.12.2010	Mutlak Fark	% Fark
Dönen Varlıklar	91.700	96.003	+4.303	+6
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	129.644	42.237	-87.407	-67

A İşletmesinin dönen varlıklar kalemi 2010 yılında 2009 yılına göre mutlak olarak 4.303 TL ve %6'lık artış gösterirken, kısa vadeli yabancı kaynaklar kalemi mutlak olarak 87.407 TL ve %67'lik azalış göstermiştir. Böyle bir durum işletmenin günlük faaliyetlerini sürdürebilme yeteneği olarak net çalışma sermayesini olumlu yönde etkilemiştir.

2009 yılında işletmenin 37.944 liralık net çalışma sermayesi noksanı varken 2010 yılında dönen varlıkların artışı kısa vadeli yabancı kaynakların artmasıyla 53.766 liralık net çalışma sermayesi oluşmuştur. Net çalışma sermayesinin oluşmasına kısa vadeli banka kredilerinin ödenmesi etkili olmuştur.

İşletme gelecekteki günlük faaliyetlerine getirdiği yükümlülükleri yerine getirmede zorluk çekmeyecektir. Hem aldığı siparişleri yerine getirme hem de borçlarını ödeme yeteneği olumlu yönde gelişmiştir. İşletmenin lehine yorumlanır.

Toplam Borçlar - Özkaynaklar

	31.12.2009	31.12.2010	Mutlak Fark	% Fark
Kısa Vadeli Yükümlülükler	129.644	42.237	-87.407	-67
Uzun Vadeli Yükümlülükler	8.704	10.165	+1.461	+17
Toplam	138.438	52.402	-85.946	-62
Özkaynaklar	176.271	267.384	+91.113	+52

A İşletmesinin Toplam Borçlar kalemi 2010 yılında 2009 yılına göre mutlak olarak 87.407.000 TL ve %67'lik azalış gösterirken özkaynaklar kalemi mutlak olarak 91.113.000TL ve %52'lik artış göstermiştir. Yabancı kaynakların azalış hızına yakın bir hızla özkaynakların artış göstermesi işletmenin borçlanma kapasitesinin arttığı ve özkaynakların borç verenler için bir güvence oluşturduğu anlamına gelir. İşletmenin lehine yorumlanabilecek bir değişimdir.

Maddi Duran Varlıklar – Net Satışlar

TREND ANALİZİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER VE BİLANÇO VE GELİR TABLOSUNUN ANALİZ EDİLMESİ

Trend analizi yatay analiz tekniklerinden ikincisidir.

Baz yıla dikkat

Trend yüzdelerinin hesaplanması

TREND ANALİZİ TEKNİĞİNDE YORUMLANMASI GEREKEN KALEMLER VE ETKİLEŞİMLER

Trendanalizinde aralarında anlamlı ilişki kurabilen ve ilişkinin etkileşimi işletmenin mali durumuna ve faaliyet sonuçlarına etkili olan kalemler esas alındığında çıkan sonuç geniş bir anlam kazanmaktadır. İşletme ile ilgili karar verenler işletmenin gelecekteki mali durumu ve faaliyet sonuçları hakkında yargılarda bulunurlar. Bu bağlamda işletmenin dönen varlıklarının likiditesi ve buna bağlı olarak günlük faaliyetleri sürdürme yeteneği ile kısa vadeli borçları ödeme gücü, işletmenin borçlanma kapasitesi, varlıkların verimliliği ve karlılık hakkında geleceğe yönelik bilgileri trend analiziyle elde etmek mümkündür.

Dönen varlıklarının likiditesi ve buna bağlı olarak günlük faaliyetleri sürdürme yeteneği ile kısa vadeli borçları ödeme gücünün analizinde aşağıdaki kalemlerin trendlerinin etkileşimi yorumlanabilir.

Dönen Varlıklar – Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Stoklar – Net Satışlar

Ticari Alacaklar – Net Satışlar

Borçlanma kapasitesi

Yabancı Kaynaklar – Öz Kaynaklar

Varlıkların verimliliği

Maddi Duran Varlıklar – Net Satışlar

Dönen Varlıklar – Net Satışlar

Toplam varlıklar-Net satışlar

Karlılık

Net Satışlar – Brüt Satış Karı

Net satışlar-faaliyet Karı

Net Satışlar- Olağan Kar

Net Satışlar-Dönem net karı

Dönen varlıklarının likiditesi , kısa vadeli borçları ödeme ve günlük faaliyetleri sürdürme yeteneği

Dönen Varlıklar – Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

İki kalem arasındaki ilişki net çalışma sermayesi anlamında ele alınır. Dönen varlıklarda artış KVKYK daha az artış veya azalış eğilimi net çalışma sermayesinin olumlu geliştiği anlamına gelir. Böyle bir etkileşim hem günlük faaliyetlerini devamı hem de borçların ödenmesi bakımından, faaliyet sonuçlarını ve mali durumu olumlu yönde etkiler. Ters eğilim; dönen varlıklarda azalma veya daha az artma, KVKYK’larda artış veya daha hızlı artış eğilimi olumlu sonuç yaratmaz. Ancak buradaki olumlu ya da olumsuz durum dönen varlıkların niteliği ile de desteklenmelidir.

Stoklar – Net Satışlar

Stoklarda Net Satışlar arasındaki ilişki işletmenin satışlarıyla stoklarını eritip eritemediği hakkında bilgi elde etmeyi sağlar.

Net satışlardaki hızlı artış eğilimine karşılık stoklardaki artış eğilimin yavaş olması veya azalış eğilimi olumlu yorumlanır. Böyle bir etkileşim, işletmenin satışlarıyla stokların erittiğini gösterir. Bu da hem mali durumu, hem de faaliyet sonuçlarını olumlu yönde etkiler.

Stokların satılıp paraya çevrilmesi, stoklara bağlanan fonların kolayca geriye dönmesi ve işletme faaliyetlerinde tekrar kullanılması dönen varlıkları likidite bakımından kuvvetlendirir ve mali durumu olumlu yönde etkiler. Stokların satılması (eritilmesi) stok bulundurma giderlerini azaltır, stokların bozulma demode olma riskini azaltır veya ortadan kaldırır. Bunlarda faaliyet sonuçlarını olumlu yönde etkiler, başka bir ifadeyle karlılığı artırır.

Stokların net satışlara göre daha fazla artış eğilimi göstermesi olumlu bir gelişme değildir. Böyle bir etkileşim stoklara bağlanan fonların işletmeye geri dönmesi nedeniyle dönen varlıkların likiditesini azaltır ve ek fon ihtiyacı yaratır. Ayrıca stoklama giderleri, stokların bozulma ve demode olması nedeniyle karlılığı olumsuz yönde etkiler. İşletmenin aleyhine yorumlanır.

Ticari Alacaklar – Net Satışlar

İki kalem arasındaki ilişki satışların peşin ya da kredili olup olmadığı hakkında bilgi elde etmeyi sağlar. Satışların nispeten peşin yapılması dönen varlıkların kalitesini dolayısıyla borç ödeme gücünü ve günlük faaliyetler karşılama yeteneğini olumlu etkiler.

Net satışlardaki hızlı artış eğilimine karşılık ticari alacaklardaki eğilimin daha az artış veya azalış yönünde olması olumlu karşılanır. Böyle bir etkileşim işletmenin satışlarını daha çok peşin yaptığını gösterir. Bunun sonucunda işletmenin likiditesi olumlu yönde etkilenir, karlılığa olumlu katkı sağlanır.

Ticari alacaklardaki artış eğiliminin net satışlardaki artış eğiliminden yüksek olması olumlu bir gelişme değildir. Böyle bir etkileşim iki sonuç gösterir. Birincisi satışların kredili yapıldığını, ikincisi alacakların tahsil edilemediğini. Her iki sonuçta işletmenin aleyhine yorumlanır. Satışların kredili yapılması ve alacakların tahsilinde zorlanması, varlıkların likiditesini düşürür ve mali durumu olumsuz yönde etkiler. Şüpheli alacakların ortaya çıkması alacakları tahsil için bazı giderlerin yapılması giderleri arttırarak karlılığı olumsuz yönde etkiler.

Borçlanma Kapasitesi

Yabancı Kaynaklar – Öz Kaynaklar

Yabancı Kaynaklar ile Öz Kaynaklar arasındaki ilişki işletmenin borçlanma kapasitesini gösterir.

Kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar toplamındaki azalma veya yavaş artış eğilimine karşılık, öz kaynaklardaki artış eğiliminin hızlı olması işletmenin lehine bir gelişme olarak yorumlanır. Öz kaynakların yabancı kaynaklara göre fazla olması beklenen bir durumdur. Böyle bir durum, işletmenin mali gücünü arttıracığı gibi, öz kaynaklar alacaklılar için bir güvence olacaktır. İşletmenin borç ödeme gücü olup, dilediğinde uygun koşullarla yabancı kaynak temin edilecektir. Tersi bir etkileşim olumsuz bir gelişme olarak yorumlanır. Yabancı kaynakların daha fazla artış eğilimi göstermesi ve yabancı kaynaklar içerisinde kısa vadeli yabancı kaynakların fazla olması durumu daha da kötüleştirmektedir. İşletme bir taraftan borçlarını ödemede zorlanırken diğer taraftan ağır faiz yükü nedeniyle karlılık olumsuz yönde etkilenecektir. İşletme uygun koşullarda borç bulamayabilir.

Varlıkların verimliliği

Dönen Varlıklar – Net Satışlar

Dönen Varlıklar ile Net Satışlar arasındaki ilişki dönen varlıkların verimliliğiyle ilgilidir.

Dönen varlıkların artış eğiliminin net satışlara göre düşük olması olumlu bir gelişmedir. Böyle bir etkileşim dönen varlıkların dönüş hızının yüksek olduğunu, işletmenin borçlanmaya gerek kalmadan faaliyetlerini sürdürebileceğini ve dolayısıyla karlılığını arttırabileceğini gösterir. Aynı zamanda daha az girdi ile daha çok çıktı elde etme anlamında dönen varlıkların verimli bir şekilde kullanıldığını gösterir.

Dönen varlıkların artış eğilimine karşılık net satışların daha az artma ya da azalma eğiliminde olması olumlu bir gelişme değildir. Dönen varlıkların dönüş hızı düşüktür. Daha çok girdi kullanılmasına karşılık daha az çıktı elde edilmiş olup dönen varlıkların verimliliği düşüktür. Böyle bir etkileşim hem mali durumu olumsuz etkiler hem de karlılığı azaltır.

Maddi Duran Varlıklar – Net Satışlar

Maddi Duran Varlıklar – Net Satışlar arasındaki ilişki kapasite anlamında ele alınır. Net Satışlardaki hızlı artış eğilimine karşılık maddi duran varlıklardaki artış eğiliminin normal olması işletmenin kapasitesini tam kullandığını gösterir. Böyle bir etkileşim, maddi duran varlıklar yapılan yatırımın geri döndüğünü, sabit maliyetlerin birim başına düşük olduğunu ve dönen varlıkların dönüşüm hızının artacağını gösterir. Bu durumlar hem mali durumu olumlu yönde etkiler hem de faaliyetlerin karlı olmasına sebep olur.

Maddi duran varlıkların hızlı bir artış eğilimine karşılık net satışlardaki artış eğiliminin normal olması veya azalması işletmenin lehine yorumlanmaz. Yukarıda belirttiğimiz olumlu durumların yerine olumsuz koşullar gerçekleşebilir.

Karlılık

Net Satışlar – Brüt Satış Karı

İki kalem arasındaki ilişki işletmenin ana faaliyetlerinin hasılat ve maliyet unsurlarının gelişimini gösterir.

Net satışlardaki artış eğilimine karşılık brüt satış karından artış veya daha hızlı artış eğilimi göstermesi olumlu karşılanır. Böyle bir etkileşim satışların artmasına karşılık satılan malın maliyetinin aynı doğrultuda artmadığını, dolayısıyla işletmenin satışlarını arttırarak karını arttırabileceğini gösterir.

Net satışlardaki artış eğilimine karşılık brüt satış karındaki azalma ve ya daha az artma eğilimi olumlu karşılanmaz. Böyle bir etkileşim işletmenin satışlarını arttırdığını da, maliyetlerinin daha çok arttığını ve brüt satış karının azaldığını gösterir. Bu durumla karşılaşan işletmelerde satılan malın maliyeti tablosunda yer alan maliyet unsurlarının analizi edilerek maliyet azaltma gidilmesi gerekir. Satışları arttırmak karlılığı olumsuz yönde etkilemektedir.

TRENDANALİZİNDE YORUM ESASLARI

Eğilim Yüzdeleri Analizi yönteminde yorum, birbiriyle ilişkisi olan kalemler için geçerli olup eğilim yüzdelerine dayanır. Eğilim yüzdelerinin zaman içerisindeki artış ve azalışlarına bakılarak kalemin zaman içerisinde baz yıla göre eğilimi belirlenir ve eğilimler karşılaştırılır. Çok kesin olmamakla birlikte yorumun kavranması bakımından, bu yöntemde yorum aşağıdaki sırayla yapılır:

1. Ele alınan kalemlerin eğilimi belirlenir.

Eğilim yüzdeleri sürekli pozitif olup baz yıl 100'e göre, 100'ün üzerindeki artış, 100'ün altındaki azalış ifade eder. Bir kalemin eğilimi baz yıla göre belirlenir ve eğilim genellikle artış ya da azalış şeklindedir. Ancak artış veya azalışın hızı geleceğe yönelik tahminlerde etkili olduğundan dikkate alınır.

Aşağıda bazı eğilimlere örnek verilecektir.

	1. Yıl	2. Yıl	3. Yıl	4. Yıl	5. Yıl	6. Yıl	7. Yıl
A- Hazır Değerler	100	110	115	108	128	135	140
B- Ticari Alacaklar	100	65	67	75	80	82	90
C- Mad. Dur. Var.	100	150	300	580	700	950	1100
D- Mali Borçlar	100	95	91	110	68	54	50
E- Brüt Satış Karı	100	210	195	220	185	176	150

- Hazır Değerler kalemi baz yıla göre artış eğiliminde olup bu artış düzenli ve normaldir.
- Ticari Alacaklar kalemi baz yıla göre azalış eğiliminde olup azalış gittikçe azalmaktadır. Dolayısıyla gelecekte artma olasılığı var.
- Maddi Duran Varlıklar baz yıla göre artış eğilimindedir. Bu artış oldukça hızlıdır. Hazır değerlerdeki artıştan farklı bir artış söz konusudur.
- Mali Borçlar baz yıla göre azalış eğilimindedir. 4. yıldaki artış dikkate alınmaz genelde azalmaz. Ancak bu azalma gittikçe artmaktadır. Ticari alacakların eğiliminden farklıdır. Gelecekte daha da azalacağı olasılığı vardır.
- Brüt satış karı baz yıla göre artış eğilimindedir. Ancak bu artış gittikçe azalmaktadır. Buradaki eğilim hazır değerlerin ve maddi duran varlıkların artış eğilimlerinden farklıdır.

2. Kalemlerin eğilimleri arasındaki benzerlik veya farklılık ortaya konur.

Örneğin; hazır değerler kaleminde, maddi duran varlıklar kaleminde artış eğilimindedir. Ancak maddi duran varlıklardaki artış eğilimi daha hızlıdır.

3. Yorumu esas olan kalemlerin eğilimlerinin etkileşimleri araştırılır ve etkileşim sonucu söylenir.

Örneğin; Net satışların ticari alacaklara göre daha fazla artış eğilimi göstermesi satışların peşin yapıldığını gösterir.

4. Yorumu esas olan kalemlerin etkileşiminin işletmenin mali durumunu ve faaliyet sonuçlarına etkisi vurgulanarak olumlu cevap olmadığı belirlenir.

5. Belirlenen gelişmenin ve etkileşimin sürmesi durumunda gelecek bakışıyla mali duruma ve faaliyet sonuçlarına etkileri tahmin edilmeye çalışılır.

Bu teknikte hangi kalemlerin yorumlanması gerektiği hususunda bir zorlama söz konusu değildir. Bilgi kullanıcı veya analist analizi yapma amacına ve gereksinim duyduğu bilgi türüne göre dilediği kalemleri yorumlayabilir. Örneğin yöneticilerin başarısını değerlendirmek isteyen bir ortak Net Satışlar – Maddi Duran Varlıklar, Net Satışlar – Dönen Varlıklar, Dönem Net Karı – Ödenmiş Sermaye gibi kalemleri yorumlayabilir.

Yorum Esaslarının Uygulanmasına Yönelik Bir Örnek

YATAY ANALİZ TEKNİKLERİ SONUCU ÜRETİLEN MUHASEBE BİLGİLERİNİN KULLANIM ALANLARI VE BİÇİMİ

İşletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçlarının zaman içerisinde göstermiş olduğu değişim ve bu değişime bağlı olarak gelecekteki gelişmelerine yönelik elde edilen bilgiler işletme ilgilileri tarafından kullanılırlar. İşletme ilgilileri olarak işletme yöneticileri, işletmenin ortakları, potansiyel yatırımcılar, müşteriler, devlet, işçi ve işveren sendikaları sayılabilir. Kredi verenler işletmenin talep etmiş olduğu krediyi faizi ile birlikte gelecekte ödeyip veya ödeyemeyeceğini merak ederler. Bu nedenle de borç ödeme gücünün gelişmesine yönelik bilgilere ihtiyaç duyarlar. Hazır değerlerin, yabancı kaynakların, özkaynakların ve brut satış karındaki gelişim kredi verenler için gelecekte işletmenin borç ödeme gücünün gelecekteki durumu hakkında bilgi verir. Ayrıca trend analizi sonucunda elde edilen dönen varlıklar-kısa vadeli yabancı kaynaklar, net satışlar-ticari alacaklar, net satışlar-stoklar, toplam borçlar-özkaynaklar kalemlerinin trendleri arasındaki etkileşim işletmenin kısa vadeli borç ödeme gücü hakkında önemli ipuçları içerir.

??A işletmesinin yatay analiz tekniklerinin yukarıdaki kalemleri uyguladığımızda gelecekte kısa vadeli borç ödeme gücü hakkındaki yorumunuz nedir?

Toplam borçlar-özkaynaklar, net satışlar- toplam varlıklar, dönem net karı-toplam varlıklar, dönem net karı-net satışlar kalemlerindeki trend etkileşimi ortakları ve potansiyel yatırımcılar açısından işletmenin gelecekteki hisse senedi ve getirisi hakkında ipuçları verir.

Özet

Kendimizi Sınayalım

1. Karşılaştırmalı tablolar analizinin amacı aşağıdakilerden hangisidir?
 - a. Bilanço ve gelir tablolarını dikine incelemek
 - b. İşletmenin kapanan dönemdeki mali durum ve faaliyet sonuçlarını incelemek
 - c. İşletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçları bakımından zaman içerisinde gösterdiği gelişmeyi incelemek
 - d. İşletmeler arası mali durum ve faaliyet sonuçları karşılaştırılmasını yapmak
 - e. Tablolardaki kalemlerin artış veya azalışlarını bulmak.
- 2.

	1999	2000	FARK	%
Net Satışlar	15.000	35.000	+20.000	+133
Satılan Malın Maliyeti	10.000	19.000	+ 9.000	+ 90
Brüt Satış Karı	5.000	16.000	+11.000	+220

Yukarıdaki verilere göre hangi yorum doğrudur?

- Net satışların %133 artış göstermesi olumlu bir durumdur.
- Satılan malın maliyetindeki artış çok fazladır.
- İşletme satışlarını artırarak karını artırabilmektedir.
- İşletme maliyetlerini kontrol edememektedir.
- İşletme bir imalat işletmesidir.

3. Dönem net karının yeterliliğini aşağıdakilerden hangisi ifade etmektedir?

- Dönem net karının satışların % 15 i olması
- Dönem net karının satışların % 15 i olması ve ana faaliyet karı ağırlıklı olması
- Dönem net karının dönem karından büyük olması
- Dönem net karının olağan kara yakın olması
- Dönem net karının satışların % 50 sini aşması

4. Aşağıda iki dönemin karşılaştırmalı bilançolarından bazı hesapların tutarları verilmiştir. Bu bilgilerden yararlanarak maddi duran varlıklardaki artışın nedenleri hakkında ne söyleyebilirsiniz?

AKTİF	2004	2005	ARTIŞ VEYA AZALIŞ	
			Fark	%
I. DÖNEN VARLIKLAR				
Hazır Değerler	10.000.000	5.000.000	(5.000.000)	-50
II. DURAN VARLIKLAR				
Maddi Duran Varlıklar	20.000.000	30.000.000	10.000.000	50
PASİF				
I. KISA VADELİ YAB. KAY.				
Ticari Borçlar	3.000.000	7.000.000	4.000.000	133
II. UZUN VAD. YAB. KAY.				
Mali Borçlar	8.000.000	18.000.000	10.000.000	125
Ticari Borçlar	4.000.000	-	- 4.000.000	-100

- Kısa Vadeli Ticari Borçlar ile Uzun vadeli mali borçlar

- b. Hazır Değerler ile uzun vadeli Ticari Borçlar
- c. Hazır Değerler ile uzun vadeli Mali Borçlar
- d. Uzun vadeli Ticari Borçlar
- e. Kısa Vadeli Ticari Borçlar

5. Karşılaştırmalı tablolar analizi tekniğinde bilançoda hangi kalemler yorumlanır?

- a. Tüm kalemler
- b. Artış gösteren kalemler
- c. Net çalışma sermayesi
- d. Değişme gösteren kalemler
- e. İşletmenin mali durumuna etki eden tüm kalemler

6.

(Milyon)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Mali Borçlar	10.000	18.000	28.000	43.000	47.000	55.000	60.000

1995 yılı baz yıl kabul edildiğinde 2000 yılı trend yüzdesi aşağıdakilerden hangisidir?

- a. 100
- b. 225
- c. 550
- d. 125
- e. 470

7.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Yabancı Kaynaklar	100	102	108	99	94	90	76
Öz Kaynaklar	100	100	110	118	124	125	129

Yukarıdaki etkileşiminin sonucu nedir?

- a. Öz Kaynaklar kalemi azalış eğilimi gösterirken Yabancı kaynaklar kalemi artış eğilimindedir.
- b. İşletmenin mali durumunun olumsuz olduğu söylenebilir.
- c. İşletmenin günlük faaliyetlerini sürdürmede mali güçlükler içinde olduğu söylenebilir.
- d. İşletme aktiflerinin daha çok yabancı kaynaklarla finanse edildiği söylenebilir.
- e. Öz kaynakların alacaklılar için bir güvence oluşturduğu söylenebilir.

8. Hangi kalemlerin Eğilimlerinin etkileşimi Dönen Varlıkların Ve NÇS'nin kalitesi ile ilgili bilgi verir?

- 1.Dönen Varlıklar –Net Satışlar
 - 2.Net Satışlar-Stoklar
 - 3.Dönen Varlıklar-Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
 - 4.Dönen Varlıklar-Duran Varlıklar
 - 5.Dönen Varlıklar-Brüt Satış Karı
 - 6.Net Satışlar-Ticari Alacaklar
- a.2,6 b.1,3,4,5 c.2,4 d.1,2,3,4,6 e.1,2,4,6

9. Aşağıdaki değişimin mutlak farkını hesaplayınız.

	2004	2005	Mutlak Fark
Brüt Satış Karı Veya Zararı	(5.580.000)	2.420.000	?

- a. – 3.150.000 b. 8.000.000 c. 3.160.000
d. - 8.000.000 e. Hesaplanmaz

10. Aşağıdaki değişmelerden hangisi hazır değerler kalemini etkilemez?

- a. Menkul kıymetlerdeki azalma
- b. Ticari alacaklardaki artış
- c. Mali borçlardaki artış
- d. Mali borçlardaki azalış
- e. Alınan avanslardaki artış

11. Karşılaştırmalı tablolar analizi nelerin karşılaştırılması şeklinde uygulanır?

- a. Farklı işletmelere ait mali tabloların karşılaştırılması
- b. Bir işletmenin aynı yıla ait bilançosu ile gelir tablosunun karşılaştırılması
- c. Farklı işletmelere ait aynı yılın bilanço ve gelir tablolarının karşılaştırılması
- d. Bir işletmenin 6 (altı) aylık bilanço ve gelir tablosu ile aynı yılın 1 yıllık bilanço ve gelir tablosunun karşılaştırılması

e. Bir işletmenin birbirini izleyen aynı uzunluktaki iki veya daha fazla dönemlere ait bilançolarının ve gelir tablolarının kendi aralarında karşılaştırılması